

טחו עיניים מראות?

או

מסורת פסיקת ההלכה בענייני גיור

הרב חיים אמסלם

ירושלים

ניסן תשע"ד

בס"ד

קמי שמיא גליא שכל מעשינו רק למען שמו הגדול
יתברך למנוע התבוללות בישראל, והוא יעזרנו על דבר
כבוד שמו, לפרסם הדברים ושתקובל האמת.
ברור שביריעה קצרה זו לא הראינו פנים להוכיח את
צדקת טענותינו ע"פ מסקנות הפוסקים, את זה כבר
עשינו בעבר בספר "זרע ישראל" ובשאר הספרים כיד ה'
הטובה עלינו, המעוניין יעיין שם וירוה צמאוננו.

*

הערות ומקורות נוספים יתקבלו בברכה
tnuatamshalem@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למו"ל
הוצאת "מקבץ נדחי ישראל"
ניתן להשיג את החוברת בעמותת 'עם שלם'
כנפי נשרים 15 ירושלים

עריכה: אפרת שוקרון - 0548-141-889

פתח דבר

סכנת ההתבוללות הפנימית מסכנת את עם ישראל מאד, האיסור לחיות עם אישה נכרייה על פי ההלכה הוא מן החמורים ביותר, והמצב הקיים הוא אסון שאסור לנו להתעלם ממנו והדבר מאלצני פעם אחר פעם לצאת מגדרי ולזעוק.

כשהחלה עלייתם לארץ של עולי רוסיה וחבר המדינות, המועמדים לגיור התדפקו על דלתות הממסד הרבני והרבנים, ונענו לרוב בשלילה, עקב אימוץ הקו הקיצוני המחמיר, קו של ציבור שמעולם לא נטל על עצמו שום אחריות בדברים שאינם נוגעים אליו ישירות, אפילו שהם נוגעים לכלל ישראל.

חלון ההזדמנויות למנוע התבוללות בתוכנו הולך ונסגר. העולים למדו שכדי להשתלב בחברה הם יכולים להיות ישראלים, ואינם חייבים להיות יהודים, והממסד הרבני אוטם אזנו משמוע ועיניו מלראות, ישנם חוגים, שמטיפים להארת פנים לגר, ולפישוט ההליכים הבירוקרטיים, אך אין בזה די, לא שם נעוצה הבעיה, הבעיה היא מדיניות גיור הלכתית בלתי מתאימה למצבינו.

כבר אמר בזמנו שר המשפטים יעקב נאמן כי סכנת ההתבוללות בארץ מסוכנת לישראל יותר מהאטום האיראני, והוא צדק.

ברור כי בזמנינו מי שמחמיר בגיור מקל בהתבוללות.

חיים אמסלם

הקדמה

קורא יקר, חוברת קטנה זו לא נועדה למסלפי האמת, ולמשכתבי ההלכה לפי צורכיהם, ורצון השקפת עולמם. קונטרס זה נועד לתלמידי חכמים אמיתיים מבקשי אמת, ומודים על האמת והאמונים על אמרת רבותינו "מודים דרבנן היינו שבחייהו".

מטרתו להראות שבניגוד לאמירה כי דעת מרן גאון ישראל רבינו בן ציון מאיר חי עוזיאל זצוק"ל הראשון לציון והרב הראשי לישראל הראשון, ומנהיג עולם התורה הבלתי מעורער של הספרדים בדורו, בענין הגיור שקבע חד משמעית: ש"מותר ומצוה לקבל ולגייר גם כאלה שלא ישמרו מצוות". דעה מפתיעה זו לכאורה, בעצם אינה דעת יחיד, ואינה דעה דחויה מהלכה חלילה, אלא היא דעתם של גדולי ישראל רבים ועצומים, שישבו על מדין וגיירו כך בפועל, ולא עוד אלא שהם מעידים שכך המנהג בבתי דיניהם השונים, וכמעט בעצם בכל המקומות.

אומנם גם הדעה המחמירה יש לה תימוכין בהלכה בספרי האחרונים, והיא בהחלט לגיטימית, אולם הדעה המקלה היא הזרם המרכזי ונחלת רוב הפוסקים ויושבי על מדין. המצג העכשוי כלפי הדעה המקלה הוא מצג שוא ושקרית היא, והוא תמיד מלווה בדמגוגיה: "מה אתם חפצים בגיורי סרק, ולהרבות עלינו גויים? שקר הדבר! אין הכוונה לגיורי סרק, ורוב ככל עיסוקנו הוא באותם "זרע ישראל" דווקא.

סהדנו במרומים כי לא היה רצוננו לגלות ולפרוס כשמלה את הדברים, מפני שלפעמים צריך ליישם את הכתוב "כבוד אלהים הסתר דבר". אולם מכיון שדוקא תלמידי חכמים נכשלים וטועים ואינם יודעים, ומצפצפים כציפור ש"קבלת עול כל המצוות מעכבת בגירות" בכוונה של קיומם לאחר הגרות, אמרנו לעצמינו, הפעם לא נכנס לפלפול תורני הלכתי מעמיק, כי לצערינו אין בכך צורך [ואין הרבה עם מי לדבר כי מרביתם בעלי דעה קודמת וכמעט שטופי מוח], שהרי המתקשים אינם מעוניינים לראות האמת, ומה יועיל שנוכיח כי רוב הראשונים [כעשרים ראשונים ויותר] כותבים בפרוש, ויש שמשמע מדבריהם שאין קבלת המצוות מעכבת בגירות? ומה יועיל, אם נוכיח שכך היא דעת מרן בעל השולחן ערוך? יתרה מכך מה יועיל, שנוכיח בראיות ברורות כראי מוצק, כי אין פרוש קבלת המצוות בגיור, התחייבות לקיום מצוות אחר הגרות? ומה יועיל אם המדיניות המחמירה והשגויה מגבירה את ההתבוללות? ובעצם הם גוזרים גזירה על רוב הציבור גזירה שאינו יכול לעמוד בה, וגורמים נזק עצום לעם ישראל.

חלק מהדיינים שבויים בדעה קדומה, והפוליטיקאים והאינטרסנטים, ומטילי האימה שלא לשם שמים על כל הרבנים, הטילו כל כך את אימתם וחיתתם, עד שכולם פוחדים אפילו להתעמק באמת בסוגיה הסבוכה, פן ואולי יצטרכו להודות על האמת שהם טועים ויביעו פקפוק והרהור, מחשש פן יבולע להם, ולבלרי העתונות הקיצונית מיד ידביקו על מצחם אות קין ויאמר עליהם "רפורמי" או אז כמעט דמם יותר ברבים, כך שלא הועילו חכמים כלום בתקנתם, להכנס במו"מ של תורה.

טחו עיניים מראות

אמרנו הפעם, הבא נפקח עיניים, ולפחות נראה מה היו עושים למעשה ומה פסקו רבנים גדולים ודגולים, ונציג עובדות, ומי שרוצה להסתמך על גאון ישראל רבא דעמיה שכך נהג, וכך פסק והורה לכל תפוצות ישראל, יש לו אילן גדול על מי לסמוך, והוא לא היה היחיד כי רבים וגדולים אתו, ולא עוד אלא כך היה המנהג אצל הפוסקים בישראל ברוב העם, ומי ששינה בכוח הזרוע זה רבני הדור האחרון, והרבנות הראשית היא היא ששינתה טעמה, משנפלה שדודה בידי הקיצוניים.

רבות התלבטנו אם לפרסם הדברים, שמא יטעו בהם להסיק מסקנות מוטעות, ויפתח ח"ו איזה פתח לגיורים פיקטיביים, אולם המצב העגום הכריחנו ולכן "ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם" נאמר, ולאור הסילוף הנורא, ולאור חילול ה' האיום הנעשה בעניין הגיור, וכמו שנזכיר להלן שוב, מה שכתב הגאון האחיעזר בעצמו (שהיה גדול רבני ליטא ומורה דרכם) בעניין גיור כאלה שלבם בל עמם, ומביאים נשים נוכריות לגיור, שאף שאין לב"ד כשר להזדקק לענייני גרות כאלה, "אך אין אני מוצא לנכון שירעישו על זה רבני הדור ולצאת במחאה גלויה נגד הגרות, כי בעיני עמי הארץ זה כחלול השם שאינם מניחים הנשים להתגייר" וכו' [שו"ת אחיעזר ח"ג סימן כ"ח בסוף התשובה] הא למדת שיש להזהר מחילול השם בעניין הגיור, ולכן לא יכלנו לחשות יותר.

חייבים להדגיש שוב את הדבר הברור שאין עליו עוררין: [א] כל המתגייר צריך להצהיר בפה מלא שמקבל על עצמו לשמור כל המצוות שהודיעוהו הבית דין. הצהרה זו היא קבלת המצוות.

טחו עיניים מראות

[ב] צריך שיהיה למתגייר ידע סביר במצוות התורה ויש סיכוי שיקיים המצוות [הגאון הראש"ל הרב עובדיה יוסף].

[ג] צריך שיהיה לכל הפחות שנוי לטובה בקיום המצוות בערך מעשיו הקודמים [הגאון בעל פרחי כהונה].

וכמובן עם שאר ההלכות הנחוצות כמבואר בספרי הפוסקים.

אולם מכאן ועד לרצון להפוך כל מתגייר לאיש יהודי דתי אדוק במצוות ולהורות לב"ד שחייב להשתכנע שאכן כך יהיה הדבר, ורק כך לקבל לגיור, אין זו הדרך, ומעולם לא עשו כך אם היו עושים כך בעבר אפשר לקבוע כמעט בודאות שלא היו לנו מגויירים, זה לא היה יכול להיות בעבר וכ"ש שאין הדבר נכון לזמנינו, ההתבוללות מכה בנו ללא הרף, הקצוניים מעוניינים שלא יתווספו לעם ישראל כאלה שלא יהיו כמותם.

ובתוון, זעקת צאצאי היהודים "זרע ישראל" המונים מאות אלפים, עומדת למולנו, וזעקתם עולה באוזנינו. ובמדיניות גיור מחמירה שלא מן הדין אנחנו דוחים אותם, ואנחנו עוד (חלילה) ניתן את הדין על זה.

מדם לבנו אנחנו כותבים דברים אלו, ה"טחו עיניהם מראות מהשכיל לבותם"? להבין שאנו בשעה קשה, ושעת דחק, ומאבדים חלקים מעם ישראל, יש לפקוח עיניים עוורות, וקונטרס זה אולי יתרום עוד נדבך בעשיה הקדושה הזו.

טחו עיניים מראות

אין בחוברת הזו חידושים יש רק חזרה נוספת וזעקה לעורר את דעת הרבנים.

זו הסיבה שקראנו לקונטרס קטן זה בשם המעט בוטה "טחו עיניים מראות" ע"ש הפסוק בישעיה מ"ד "כי טח מראות עיניהם" כי לצערינו זהו המצב לאשורו.

עניני הגיור נשלטים בידי הרבנות הראשית לישראל שאימצה מזמן את מדיניות הפסיקה המחמירה בגיור, מדיניות המבקשת מבית הדין להשתכנע בשעת הגיור כי כל הבא להתגייר יהפך ליהודי אדוק בקיום מצוות, ולמעשה התוצאה ישירה-התמעטות גיורים למתי מעט שבקושי רב מצליחים לעבור את המשוכה הגבוהה הנדרשת מהם שהיא בעצם סטנדרט אחיד של: קיום מצוות ברף הגבוה, דבר שלא היה נדרש כתנאי בעבר.

האמת צריכה להיאמר: לדרישה לסטנדרט אחיד בתחום הגיור אין תקדים בתולדות ההלכה, החל מהלל ושמאי, עד פוסקי העידן המודרני. כבר בתלמוד הבבלי (שבת, דף לא) מוצאים הבדל מהותי בסוגיית הגיור בין הלל לבין שמאי (בתרגום חופשי): "מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי. אמר לו "כמה תורות יש לכם?" אמר לו (שמאי לנכרי), "שתים: תורה שבכתב ותורה שבעל פה." אמר לו (הגר לשמאי), "שבכתב אני מאמינך ושבעל פה איני מאמינך. גירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב." גער בו שמאי והוציאו בנזיפה. בא (הנכרי) לפני הלל, והלל גייר אותו. ביום הראשון לימד הלל: "א, ב, ג, ד." למחר הפך את סדר האותיות. אמר הגר להלל, "אבל

טחו עיניים מראות

אתמול לא אמרת לי כך!" אמר הלל לגר, "הלא אתה סמכת עלי (כלומר, מנין אתה יודע שזו אלף וזו בית אלא שלימדתי אותך וסמכת עלי)? סמוך עלי גם לגבי תורה שבעל פה." או במילים פשוטות למרות שאמר שיקיים רק מצוות הכתובות בתורה בלבד ואילו כל המצוות מחז"ל ומדרבנן לא מקבל גיירו הלל ורק אח"כ שיכנעו לקבל ולקיים גם תורה שבעל פה..

ההלכה, התקבלה דווקא כפי הלל, המקל גם בדרך כלל יותר.

הסטנדרט היחיד המוסכם שהוזכר כאבן יסוד בגיור על ידי כל הפוסקים, הוא הכלל שטבע הבית יוסף (יו"ד סי' רס"ח) בעניני הגיור "הכל כפי ראות עיני הבית דין", כלומר בית הדין רשאי לקרב או לרחק לפי שיקול דעתו ולפי צורך השעה, והשיקולים יכולים להיות רבים ומגוונים ונדונו בספרות הפוסקים בהרחבה.

לא זו אף זו, שאם כבר קיים איזה סטנדרט הלכתי אחיד במשך הדורות, הוא היה – שכל גר המתגייר בבית דין, ואפילו של הדיוטות והוכר כיהודי, ויוכר בעתיד כיהודי על ידי כל הרבנים, אפילו אלה שדוחים את גישת בית דין המקל בגיור, מודים בכך כי בדיעבד מה שעשו עשוי ומעשה הגיור הוא סופי בהחלט, ולא יוכל להתבטל לעולם.

כך נפסק בשולחן ערוך (יו"ד, סי' רס"ח, סעי' י"ב): "ואם לא בדקו אחריו, או שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן, ומל וטבל בפני שלושה הדיוטות – הרי זה גר. אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר – הואיל ומל וטבל

יצא מכלל עובדי הכוכבים ... ואפילו חזר ועבד עבודת כוכבים – הרי הוא כישראל מומר שקידושיו קידושין" כך הדין וההלכה.

והנה, כך כתב הגאון הרב משה פיינשטיין, מגדולי הפוסקים במאה העשרים, המקובל על כל זרמי היהדות האורתודוקסי, (שו"ת אגרות משה, יורה דעה, חלק א, סימן ק"ס) לגבי רבנים שמקילים בקבלת גרים שאפילו שבת לא שומרים (בתרגום חופשי לעברית מודרנית): "ועוד יש מקום לומר טעם גדול שמה שבעלה שנתגיירה בשבילו הוא מחלל שבת ומופקר בכמה איסורים גורם לה לחשוב שאין חיוב כל כך לשמור המצוות. ואם כן הוא כגר שנתגייר בין עובדי הכוכבים שמפורש במסכת שבת דף ס"ח שהוי גר אף שעדיין עובד עבודה זרה. והטעם משום שקיבל עליו להיות ככל היהודים, שנחשב קבלה ... ולכן אף שהבית דן אמרו לה שצריך לשמור שבת, חושבת שהוא רק הידור בלבד, אבל גם מי שאינו שומר השבת וכדומה טועה לומר שהוא יהודי כשר. נמצא שלטעותה קיבלה כל המצוות שיהודי מחוייב, שהוא גרות אף שמחמת זה לא תקיים על כל פנים המצוות. וזהו טעם שיש בו ממש להחשיבה לגיורת. והוא לימוד זכות קצת על הרבנים המקבלים שלא ייחשבו עוד גרועים מהדיוטות". כלומר, אף שהגישה המקילה של אותם רבנים לא מוצאת חן בעיני הרב פיינשטיין, בכל זאת, הוא מקבל את גיוריהם בדיעבד.

ולא זו בלבד, אלא מדבריו יוצא בעצם שהוא מעיד שרבנים נהגו להקל בגיורים שכאלה "שאפילו שבת לא שומרים". אלו לא היו בעיניו חלילה רבנים רפורמים, אלא רבנים מקלים, וכמו בכל מחלוקת הלכתית אחרת

שעולם ההלכה מלא מהם, שיש מחמירים ויש מקלים.

עדות נוספת על גיור בפועל של כאלה שאינם מתגיירים מתוך כוונה לשם גיור מצאנו בשו"ת ויען אברהם (יו"ד סי' מ"ט), וכך כותב הגאון רבי שלמה דוד כהנא, רבה האחרון של ורשא סמוך לשואה: "הגם שליבנו נוקפינו בכל ענין גירותם, מ"מ ההכרח יאלצנו לקבלם "אם יערימו עלינו" שמקבלים עליהם באמת עול מצוות"... לשונו משמעה כמעט שהוא מזמין את הגרים להערים עלינו ולהצהיר שהם מקבלים המצוות על מנת שנוכל לגיירם...

אותו דבר קבע הרב נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב), ראש ישיבת וולוז'ין, ישיבת הדגל הליטאית במאה ה-19, כאשר פסק שיש להכיר גיורים של כל בית דין, אפילו של הדיוטות המגיירים שלא כדין (שו"ת משיב דבר, חלק ה', סימן מ"ו): "אם קיבלו איזה אנשים זה הבא להתגייר על פי זה האופן שלא לשמור דת יהדות, אף על פי שעשו שלא כדין ... מכל מקום הוי גר".

כלומר לפי הנצי"ב מדובר בדיינים שהרחיקו לכת בגיור כאלה שמתגיירים "על פי זה האופן שלא לשמור דת יהודית", דבר מדהים אומר כאן הנצי"ב לא שמעשיהם סתומים, לא שמערימים על בית הדין, אלא שזה מה שהם מעונינים, גיור שלא לשמור דת יהודית! לכאורה שומו שמיים...

חייבים להבהיר, שמרבית הבאים להתגייר שהם מ"זרע ישראל" [צאצאי יהודים] כוונתם לגיור לשם יהדות באמת, ולהסתפח לעם היהודי ולא לשם קבלת טובת

טחו עיניים מראות

הנאה או סיבה צדדית אחרת וזה מה שקרוי בספרי הפוסקים ל"שם שמים", וזו אחת הסיבות להלכה התלמודית ש"מודיעים לגר מקצת המצוות", שאם כוונתו לשם סיבה צדדית אולי ירתע ויפרוש, אולם אם לא הודיעו לו וגוייר ללא אותה ההודעה, אין בכך לעכב והוא בכל זאת גר, [רמב"ם הל' איסו"ב פי"ג שו"ע יו"ד סי' רס"ח] גם אם בפועל לא יקיים.

מה שמלמד שאין ענין קיום המצוות מהדברים שאמורים למנוע מהגר את גיורו, אם הוא באמת חפץ בכך, בלשון התלמוד "מתאמץ" על פי הפסוק הנאמר ברות "ותרא כי מתאמצת היא"... בפרט כשהוא מזרע ישראל, ובפרט אם מקצת מצוות הוא כן מקבל על עצמו לקיים.

צריך לעשות הבחנה ברורה בין גיור שאין לו שום כוונה לקיים דבר מכל המצוות, לבין זה שכן מתכוין לקיים מקצת מצוות שיכולות להיות שונות ומגוונות, הסוגים והאפשרויות בקיום אותם מקצת מצוות, עיין לדוגמא בשו"ת מלמד להועיל ח"ג יו"ד (סי' פ"ג בסופו).

מרבית הבאים להתגייר הם כאלה ששאיפתם הבסיסית, היא כהגדרת הרב פיינשטיין "להיות יהודי ככל היהודים", בפועל היום בארץ ישראל רוב ככל היהודים הם מה שנקראים "מסורתיים" אכן המנעד הוא רחב מאוד בהגדרתם, אולם כדאי מאוד לאמץ מספר הגדרות שראיתי שהם חשובות מאוד.

האחת היא הגדרת הגאון בעל שו"ת פרחי כהונה (אבן העזר סי' י'), האם יש שנוי בערך מעשיהם הראשונים של הגרים? דהיינו האם גוי היה וגוי נשאר בעצם או

טחו עיניים מראות

יש שינוי תהליך, כי הכניסה ליהדות אכן פעלה בנפש המתגייר, ובמילה ובטבילה ובשינוי מעשיו וקיום מצוות ואפילו במקצתם, אז בהחלט רשאי בית הדין לעשות מעשה לגיירו.

השנית היא הגדרה מבית מדרשו של הגאון הרב **עובדיה יוסף זצל**, שנשאל בזה וענה בראיון מרתק בשנתון המועצה הדתית יפו לשנת תשכ"ט: **"אם הבא לגיור יש לו ידע סביר, ויש סיכוי שיקיים מצוות יש לגיירו"** דהיינו: ידע סביר, וסיכוי שיקיים. דוק מינה דוקא אם אין סיכוי שיקיים לא לגייר אבל אם יש סיכוי יש לגייר.

זה מצטרף כגדר הלכתי נוסף למה שהזכרנו לעיל "אם יש שינוי בערך מעשיו הקודמים".

וכאשר עומד בפני בית הדין מקרה גיור עליו להתבונן ולשקול היטב, את ידיעותיו ביהדות, את הסיכוי לקיום המצוות (איזה וכמה), אם יחול באמת שינוי בנפשו, ובעיקר מה ההשלכות מההחלטה לקרבו או לרחקו, כי סוף כל סוף "הכל כפי ראות עיני בית הדין" כאמור.

הדברים באו מפורשים יותר אצל גאוני הספרדים כגון הגאון הרב **בן ציון מאיר חי עוזיאל** ע"ה שהיה הרב הראשי הראשון לארץ ישראל, שכתב עשרות תשובות בספריו בעניני גיור ראה שו"ת משפטי עוזיאל ופסקי עוזיאל, ובספר "ולא ידח ממנו נדח" שכתב מפורש שמותר ומצוה לגייר גם כאלה שלא ישמרו מצוות, (משפטי עוזיאל ח"ב סי' נ"ח, וח"ז סי' י"ט).

או הגאון הרב **יוסף משאש זצ"ל** אב"ד במרוקו ולימים

הרה"ר לחיפה שמעיד בספרו שו"ת מים חיים (ח"ב יו"ד סי' ק"ח): דבר זה לגייר כל הבא להתגייר פשוט הוא בכל מקום בכל ערי המערב ובכל ערי אלג'יריה ותוניס.

או הגאון הרב שלום אביחצירא זצ"ל (ממשפחת אבוחצירא המפורסמת) שהיה אב"ד באלג'יריה מחבר ספר מליץ טוב, שמעיד שכך מנהג בית דינו, ובתשובותיו הוא מנמק את הצורך בגישה מקלה בגיור והוא מתרעם על המחמירים.

ועוד גאונים רבים שכך היתה דעתם להלכה, ושמעידים שהמציאות, מאלצת ומחייבת להקל מאוד בגיור בזמן הזה, כגון הגאון רבי רפאל אהרן בן שמעון רבה של מצרים בספרו "נהר מצרים", הגאון רבי רפאל חיים סבן רבה של טורקיה, בפסק הלכה ששלח לרב עוזיאל, או הגאון הרב ב"צ קואינקה אב"ד ירושלים, או הגאון רבי שבתאי בוחבוט רבה של ביירות, אכן כך היה המנהג.

גם הרב הראשי לישראל הגרא"י אונטרמן הורה להקל מאוד בגיור כאן בארץ ישראל בניגוד לעמדתו המחמירה כשהיה רב בחו"ל.

מציאות זו היתה המציאות בבתי הדין הרבניים בארץ לפני כמה עשורים, ראה בשו"ת והשיב משה (הכהן סי' נ' ונ"א) שפסק בבית דינו לגייר מי שמקצועו היה שחקן כדור רגל וקשור בחילולי שבת. [התשובה של הגאון הנ"ל מרתקת].

נאמנות עלינו עדויותיהם של הגאון הרב חיים דוד הלוי, בשו"ת עשה לך רב (ח"ג סי' כ"ט עמוד קל"ב) "כבר נהגו

טחו עיניים מראות

עתה כל בתי הדין בארץ ישראל לגייר מקרים כאלה" (שאינם מתכוונים לשמור מצוות), או של הגאון הרב ישראל בארי שהיה רב בנס ציונה, ומובאת תשובתו בספר נחלת צבי, (ח"ג עמ' קס"ב) שמעיד "שאנו מגיירים נשים שבוודאות אנו יודעים שאינם מתכוונים לשמור על טהרת המשפחה ואין תמים שיאמין להם בכגון זה, ובכ"ז אין אנחנו חוששים לזה".

וכך גם מעיד הגאון הרב אברהם פרייס אב"ד טורונטו בספר משנת אברהם ע"ס חסידים (סי' תתרצ"ח עמוד 236) וזו לשונו: "כמעט כל הגרים שבארצות הללו (ארה"ב וקנדה) הבאים להתגייר רובא דרובא ידוע מראש שלא יקיימו את המצוות, כי איש המתגייר לשם אשה הלה האשה הישראלית עצמה אינה שומרת מצוות ואיך ישמוא הוא את המצוות שכל גירותו אינו אלא לשם אותה האשה, וכן אשה המתגיירת לשם איש" עש"ב.

ומזה גם נבין יסוד מרכזי שכל עשרות הפוסקים שהתירו גיור לשם אישות ולא נכנסו לדון בענין קיום המצוות של המתגייר ואיכותו, רק כתבו להתיר גרות לשם אישות ושפשט המנהג לקבל גיורים כאלה וכמ"ש בשו"ת יביע אומר ח"ב אה"ע (סי' ג' אות ו') "הן אמת כי עתה פשט המנהג לקבל גרים כאלה" והביא שם את כל הפוסקים המתירים, וכמעט כולם לא דנים כלל בענין קיום המצוות, (חוץ מאותם שהתנגדו בלאו הכי לגיור לשם אישות מסיבה זו) סתימת דבריהם ברורה שכוונתם שידוע לנו שלא יקיימו המצוות, וכמ"ש הרב פרייס, וזו ראייה עצומה ונוספת.

כיו"ב מצינו עדות מענינת וחשובה של הרב הנדלר

מארה"ב שמעיד: "כרב קהילה בבוסטון ובמונטריאול, ערכתי עשרות גיורים שבהם ישבו לצידי תלמידי חכמים ידועים שהיגרו מליטא, ורבנים אורתודוקסים בעלי שיעור קומה מאמריקה, במעמדים כאלה הודגשה תמיד שמירת המצוות בלהט, והוצגה כמטרה נעלה, אך מעולם לא היה קיום המצוות תנאי מקדים למתגיירים שלנו, מובן שמעולם לא עקבנו אחרי האנשים שגיירנו כדי להעריך את רמת שמירת המצוות שלהם, ככל חקיקה טובה הכרעת דין הלכתית שמתקבלת על הדעת דורשת לא רק שליטה טכנית בתלמוד ובראשונים אלא גם רגישות למציאות החברתית [במאמרו: השלכות חוק הגיור].

כמו כן גם הגאונים הסוברים שקיום מצוות מעכב הגרות שללו בעצם רק גיורים שידוע לכל כי מעולם לא היתה כוונתם לשם שמים ולשמור דת וידעינן שעושים זאת רק לפנים בלבד, ומזה מובן מה הדין במי שכן מעוניין להיות יהודי מסורת.

ועלית על כולנה עדותו של הגאון הרב **עובדיה יוסף** בפרוטוקול דבריו בכנסת ישראל ביום כ"ג בחשוון תשל"ז, פרוטוקול היסטורי, שמלמד על דרך פסיקתו המקלה, כשישב כרב ראשי לישראל וכנשיא ביה"ד הגדול, שרק מי שמצהיר בפה מלא שלא ישמור מצוות, ויהיה לישראל לרועץ אין לגיירו, אבל מי שחפץ בגיור ומצהיר בפיו על קיום מצוות די בכך, דבריו המפורשים מפיו בפני חברי הכנסת החילוניים, ודוגמאות גיור שהזכיר, מלמדים מה דעתו ההלכתית האמיתית היתה כשלא היו עליו לחצים פוליטיים מהרבנים מאמצי הקו הליטאי המחמיר, ובטרם הפוליטיקה הכתיבה לעיתים

התנהלות אחרת וד"ב .

הפרוטוקול הזה הוא מלאכת מחשבת הבנויה לתלפיות אשר ראוי לו לכל רב ודיין בישראל העוסק בגיור, ללומדו היטב, ולהבין מה היתה שיטתו של מי שעמד בראש המערכת ונחשב לסמכות הלכתית בלתי מעורערת, ולא סילוף העובדות הנעשה בשמו, והראיה המכרעת היא בסופו של חתימתו הגורפת על כל גיורי צה"ל בשנת תשע"ב במחתה אחת כ-4500 במספר.

ויכולני להביא עוד עובדות שנראה בבירור שכך הייתה ההוראה פשוטה אצל גדולי הרבנים, ומי שיחפש וינבור בארכיוני בתי דין הרבניים מזמן קום המדינה ואילך בטוח שימצא כהנה והכנה, לא שחפצו גדולי ישראל שכך יראו המתגיירים, אלא שפשוט לא הייתה ברירה, ותמיד סמכו על תשובת הרמב"ם המפורסמת (סי' קל"ב) "שמוטב יאכלו ישראל בשר תמותות שחוטות ולא בשר נבלות". אמירה שיסודה בשקול הדעת של הדיין כי "הכל כפי ראות עיני הבית דין" וזהו העיקר! כנ"ל.

ידוע הכלל כי "מנהג ישראל תורה הוא" עיין שו"ת הרשב"א (ח"א סי' ט') ו"אין אחר המנהג כלום" בית יוסף וט"ז יו"ד (סי' ע"ג ס"ק ד'). ובשו"ת מהר"י קולון (שורש תשיעי אות ג') מאריך מאוד בהוראות ומנהגים שנתייסדו ע"פ גדולים. "שיש לחזק כח המנהג וההוראה ע"פ דברי הירושלמי שאומר שמנהג מבטל הלכה". ומסביר שם "שהמנהג עיקר. ואע"ג שהוא נראה להיות כנגד ההלכה במקצת" עש"ב. אולם בדורינו הכל משתבש ומשנים מנהגים וסדרי עולם שנתקנו מכח ההכרח וראייה רוחבית חכמה, בכוח הזרוע ולמען מטרות שאינם מן

הדין וההלכה.

בזמנינו משכיחים את העבר ומשכתבים את ההיסטוריה, ומרעישים עולם על דברים שבפירוש הורו הגדולים שאין להרעיש עולם.

פסילת גיורים בדיעבד בגין אי קיום מצוות (מה שניסה לעשות הדיין הרב שרמן ואחרים) היא ללא ספק לדעתנו גילוי פנים בתורה שלא כהלכה, והפך דין התלמוד ביבמות (דף נ"ח ע"ב) ונגד ראשונים מפורשים, שאפילו אם הגר חזר לסורו לאלתר [כלומר מיד אחרי גיורו] חילל שבתות בפרהסיא ואכל נבלות וטריפות וכו' אפילו הכי דינו כישראל משומד שקידושיו קידושין, שו"ת הרשב"ץ (ח"ג סי' מ"ז).

ומאחר וברוך ה' כבר רעש העולם נגד פסילת גיורים והמדינה רעשה כל כך בהתערבות בג"ץ, אז הם כבר נזהרים מביטול גיורים, אולם התוצאה המיידית העגומה היא הקשחה נוספת בסף הכניסה ליהדות והתמעטות הגיורים, (כך שלא יצטרכו לבטלם אחר כך...)

מה שקורא כיום במדיניות הגיור של הרבנות הראשית לישראל ובמרבית בתי הדין לגיור ובעקבותיהם שאר בתי הדין באירופה ובאמריקה, הוא ממש נגד הדין מכמה וכמה היבטים, ונמנה את העיקריים שבהם בקצרה.

הראשון: "נעילת דלת בפני גרים". בגיור הולכים לקולא כדי לא לנעול דלת עיין שו"ת בנימין זאב (סי' ע"ב) וכמו שחשו לנעילת דלת בפני לווים חשו לנעילת דלת בפני

טחו עיניים מראות

גרים, תוספות יבמות (דף מ"ז ע"א).

השני: לעזוב את פסיקת הגאונים המקלים ולאמץ פסיקה מחמירה שלא פותרת שום בעיה לעם ישראל זוהי באמת גזירה שאין רוב הציבור יכול לעמוד בה, ואין גוזרים גזירה על הציבור אלא אם כן רוב הציבור יכול לעמוד בה (בבא קמא ע"ט).

השלישי: יש לנו כאן בפרוש "אונאת הגר", שהרי כותב הרב פיינשטיין שמצות "ואהבתם את הגר" מחייבת אותנו לקרבם ולהקל עליהם בכל הענינים האלו ש"ת אגרות משה (יו"ד סי' כ"ו), כלומר אונאת הגר היא גם לפני הגיור עצמו. אונאת הבאים להתגייר והם מ"זרע ישראל" זועקת לשמים, והממסד הרבני אוטם אוזניו משמוע ועיניו מלראות.

הרביעי: גם אם כל הגיור כשאין מקיימים מצוות תקף רק ב"דיעבד", הלכה היא ש"כל שעת הדחק כדיעבד דמי" וכותב ה"ז (יו"ד סי' צ"א ס"ק ב') שבשעת הדחק מה שמקילים כדיעבד יכולים עבור שעת הדחק להתיר לכתחילה.

החמישי: ההקשחה בזרע ישראל היא הפך הדין המחייב אותנו לקרב ולהחזיר לצור מחצבתם את זרע ישראל כמו שכתב אחד מגדולי הקדמונים בשו"ת הרשב"ש (סי' רס"ח).

השישי: החמרה בגיור משמעותה הקלה בהתבוללות, מדיניות של כמעט לא לגייר היא הרת אסון, אי גיור הנמצאים בתוכינו ונטמעים יום יום, גורם להתבוללותם של מאות אלפים בישראל ללא שום גיור כלל ועיקר,

טחו עיניים מראות

וכלל ידוע כתבו התוספות כל דין שתחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין (פסחים כ"ז: ועיין ירושלמי שם פ"ב ה"א) , וכאן הרי ברור כי המחמיר בגיור מיקל בהתבוללות.

השביעי: הוא מה שכתב הגאון רבי אליהו גוטמאכר בספרו, שכל מי שמגיע לו להתגייר ואנו דוחים אותו בחינם ושלא מן הדין יהפך לישראל לרועץ ושונא, והראיה ממה שהביאו התוספות בסנהדרין (דף צ ע"ב) שנענשו אברהם יצחק ויעקב על שלא קבלו את תמנע שבאה להתגייר, שיצא מזרעה עמלק שהרע לישראל. (אע"פ שבטח היה להם סיבה טובה).

השמיני: והוא החמור ביותר הוא העוון הגדול של חילול השם וביזוי התורה, הנגרם מעניני הגיור ואופן הנהגתם על ידי הקיצוניים. לו זה היה הדין החרשנו אך באמת כל דרכם שלא מן הדין היא. צא וראה מה שכתב הגאון האחיעזר, ודוקא הוא שהיה סמכות עליונה בקרב הציבור החרדי הליטאי, בספרו שו"ת אחיעזר (ח"ג סוף תשובה כ"ח) שאע"פ שאין לבית דין כשר להזדקק בעניני גירות כאלה, אך אין אני מוצא לנכון שירעישו על זה רבני הדור ולצאת במחאה גלויה נגד הגירות, כי בעיני עמי הארץ זהו כחילול השם שאינם מניחים הנשים ובניהם להתגייר.... את זה הוא כתב בזמנו, ומה יענה על זה בזמנינו שאין כל ספק שכל התנהלות המימסד הרבני בעניני הגיור היא חילול השם גמור.

*

הלכתית ברור לגמרי כי גיור שנעשה על ידי ב"ד כשר שעמדו בו תלמידי חכמים ועבר את כל שלבי הגיור,

המילה הטבילה והצהרה על קבלת המצוות, אין שום כוח בעולם שיכול לבטל גרות כזו, זה היה שיקול דעתם כב"ד, והכרעתם היא סופית, כי הרי "הכל כפי ראות עיני בית הדין".

סהדנו במרומים כי אין מגמתנו קעקוע מעמדה של הרבנות הראשית, אולם אם הברירה היא להמשיך במדיניות שגויה או להציע חלופה המצב מאלץ אותנו להציע חלופה הלכתית נצרכת.

המימסד הרבני שכל אימת שמנסים להקל מעט בענין גיור מרים קול ומצהיר שלא יכיר בגיורים שנעשו על ידי רבני עיר שגיירו על פי החוק, בעצם פועל שלא כפי ההלכה, ולא עוד אלא שהם מכשילים את הרבים באיסורים חמורים העלולים להיווצר, שהרי נניח אשה התגיירה בבית דין פרטי של רב עיר מסויימת, ונישאה בחופה וקידושין כדת, אולם המימסד אינו מכיר בה ובגיורה ובהיותה יהודיה על פי ההלכה, עשויה או עלולה לחשוב שאינה יהודיה באמת, ושמימלא אינה צריכה "גט", ההשלכות ממצבים כאלה חמורות מאוד, הרבה יותר מאשר אימוץ גישה מקלה בגיור.

עכשיו קורא נעים אל תופתע או תתפלא אם אחרי פרסום חוברת זו יקום קול זעקה על ידי הקיצוניים שהנה, רוצים להביא עלינו "גיורים מזוייפים" או שכל מה שהובא כאן כעובדות הוא מזוייף, או שמעונינים כאן בגיורים שלא כהלכה ובלי קבלת מצוות, וכיוצא, אל תתפלא זו הרי דרכם, עצתי לך אנא פתח את כל המקורות שצייננו ותחליט לבד. ושוב אנחנו מדגישים ואומרים ופוסקים שאין "הליך גיור בלי קבלת מצוות".

טחו עיניים מראות

ולסיום, פונה אנכי לרבני הציבור הדתי לאומי ולשאר הרבנים בכלל אל תושפעו מהקיצוניים, אמצו את מסורת הפסיקה ההלכתית שהיתה כאן לפניכם, רק כך נמנע את העוול הנורא הקיים, ונצמצם את מימדי ההתבוללות.

רק כאשר מרבית רבני ישראל והתלמידי חכמים הנאמנים להלכה ושו"ע (אורתודוקסים) יקימו קול זעקה, ויאמרו מאסנו בעיוות הנורא, מאסנו בחילול ה' הנעשה כאן, ויתאגדו ויתארגנו יחד כל אלה שהמצב העגום נוגע לליבם, אזי גם העם היהודי בכללותו יתעורר משאננותו ותרדמתו, אזי יתחיל השינוי.

טענות נפוצות בגיור ודחייתן

כנספח לנ"ל החלטנו לצרף קובץ קטן המכיל את עיקרי הטענות הנשמעות מפי רוב ככל מי שאינם מצויים בעמקי הסוגיות ההלכתיות, טענות המתנגדות כביכול לכל הקלה בענייני גיור, הבאנום בקצרה עם דחיות לטענות, זוהי רק דוגמית בבחינת "אפס קצהו תראה וכולו לא תראה", בשאר הקבצים והחיבורים שכתבתי הרחבתי את היריעה כיד ה' הטובה עלי לך נא ראה.

*

התודה והברכה לידידי חכם ונבון
מר קלמן (צ'אק) דוידסון
שעוררני וסייע בידי בהבאת הטענות ודחייתן.

טענות נפוצות בגיור ודחייתן

טענה א

לפי הגמרא (בכורות ל:): "גוי שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו". ולכן, גוי שעבר תהליך גיור ולא התכוון לשמור מצווה מסוימת ובפועל לא מקיים אותה, אינו גר ונשאר גוי.

דחיות:

1. מאמר זה ממסכת בכורות לא נפסק להלכה בשו"ע.

2. שו"ת אחיעזר, חלק ג' סי' כו: דדין זה דנכרי שבא להתגייר ולקבל עליו כל המצות חוץ מדקדוק אחד מד"ס דאין מקבלין אותו, היינו במתנה שלא לקבל ושיהי' מותר לו דבר זה מן הדין, בזה אין מקבלים אותו דאין שויר ותנאי בגירות ואין גירות לחצאין, אבל במי שמקבל עליו כל המצות, רק שבדעתו לעבור לתיאבון אין זה חסרון בדין קבלת המצות.

3. שו"ת אגרות משה, יורה דעה חלק ג' סי' קו: שגם לדין הרישא בלא קבל עליו דבר אחד מדיני התורה נמי הוא רק דין שלכתחילה אין מקבלין אבל בדיעבד כשקבלוהו הוא גר, וחייב אף במצוה זו שלא קבל עליו דמה שלא קבל עליו אינו כלום לפוטרו דהא הוא מתנה על מה שכתוב בתורה שתנאו בטל.

4. שו"ת דעת כהן (הראי"ה קוק), סי' קנב: וגם שם רק

אין מקבלים אמרו, וי"ל דאם קבלוהו הוי גר.

טענה ב

הודעת וקבלת המצות, לפחות ברמה עקרונית, מעכבת אפילו בדיעבד לכל הדעות. גר שלא קיבל מצות ברמה עקרונית נשאר גוי לפי כל הפוסקים.

דחיות:

1. רוב הראשונים סוברים שאין קבלת המצוות מעכבת לדוגמא הריטב"א (יבמות מז.): ומודיעים אותן קלות וחמורות. (פי" וסברא דרבוותא ז"ל שאם לא הודיעוהו אינו מעכב והכי משמע בפ' כלל גדול.

2. רמב"ם, איסורי ביאה, יג,יז: גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות ה"ז גר, אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגיר

3. הב"ח בדעת הרמב"ם, יו"ד סי' רס"ח: וכשהיו ג' בטבילה, אע"פ דכתב הרב רבינו משה בר מיימוני דכשר אע"פ שלא היה לשם קבלת מצות כל עיקר, מיהו התוספות ורא"ש חולקין על זה...

4. שו"ע, יו"ד, רסח,יב: ואם לא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן, ומל וטבל בפני ג' הדיוטות, ה"ז גר אפ' נודע שבשביל דבר הוא מתגיר.

5. שו"ת תורת אמת (מהר"א ששון, הרב אהרן ששון, שלוניקי וטורקיה, שנת שנ"ז), סי' כ' כתב: יהיה מה

שיהיה, הרי נראה מכאן שקבלת המצות אינה מעכבת.

6. הרדב"ז בתשובה (חלק ג סימן פ"ו) הודעת מקצת מצוות אינה כי אם למצוה מן המובחר ולא לעיכובא!!

7. הרב יחזקאל בנעט (נכדו של בעל הקשו"ע, רבה של וואראהל ובעל שו"ת משיב טעם), המאסף כרך ב', חוברת ה, שנה ט"ז, קובע הלכה למעשה שאין קבלת מצוות מעכבת בדיעבד: היוצא מזה, דאף זו שנתגיירה לשם איש ולא קבלה עליה עול מצוות כלל מ"מ גיורת היא בלתי ספק.

8. הנצי"ב בשו"ת משיב דבר, חלק ה', סי' מ"ו: אם קבלו איזה אנשים זה הבא להתגייר עפ"י זה האופן שלא לשמור דת יהדות, אע"פ שעשו שלא כדין ... מכ"מ הוי גר.

9. רבים מהאחרונים מפרשים כפי שכתב בספר מנחת שלום (הרב שלום יפרח, בני ברק) בדעת השו"ע: דעת השו"ע היא כהרמב"ם שממנו העתיק את דבריו שקבלת מצוות אינם לעיכובא משום שאינם חלק מעצם הגרות.

טענה ג

יש להבחין בין קבלת המצוות שמעכבת בדיעבד לבין הודעת המצוות שאינה מעכבת אלא נדרשת רק לכתחילה.

דחיות:

1. שו"ת תורת אמת (מהר"א ששון), סי' כ': ואם כן היה נראה בנדון דידן שהטבילה הועילה ואף על פי שלא היה פה קבלת מצות, כבר כתב הרמב"ם ז"ל בסוף פרק י"ג גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני שלשה הדיוטות הרי זה גר עד כאן.

2. שו"ת מהראנ"ח (הרב אליהו בן חיים, טורקיה, שנת של"ט) סי' צב: ואין לומר כלל דמודיעין אותו מקצת מצות לאו היינו קבלת המצות.

3. בטור יו"ד, סי' רס"ח: כותב הב"י "וכתב בנימוקי יוסף סברא דרבוותא שאם לא הודיעוהו אינו מעכבת". ומעיר על זה הדרכי משה, "ולקמן בדברי רבנו (בדברי הטור) לא משמע כן שהרי מעכב אפילו בג". והנה דברי הטור שאליהם מתייחס הדרכי משה: "איש שטבל לקרוי ואשה שטבלה לנדוטה הוי גר ומותר בישראלית חוץ מקבלת המצות שמעכבת אם אינו ביום ובשלשה". אם כן, גם לדעת הדרכי משה הודעת המצות וקבלת המצות היינו הך.

טענה ד

לכתחילה, קבלת מצוות היא התחייבות כנה של המתגייר לשמור מצוות.

דחיות:

1. שו"ת משפטי עוזיאל (הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל,

טחו עיניים מראות

הרב הראשי וראשון לציון בא"י, תרצ"ה), כרך ב, יו"ד, סי' נח: הרי לך מפורש (כלומר מפירוש רש"י ורמב"ם את הביטוי 'קשים גרים לשראל כספחת') דאע"ג שידוע לנו דרוב הגרים אינם מקיימים המצות אחרי מילה וטבילה ובכל זאת לא נמנעו מלקבלם משום כך. אלא אומרים להם מקצת מצות חמורות היינו עונשן של מצות כדי דאי פריש נפרוש. אבל אי לא פריש מקבלים אותם והוא את חטאו ישא ואין ישראל ערבין עליו. (קדושין ע ב, נדה יג ב ד"ה קשים גרים). מכל האמור מתבררים הדברים כשמלה: גר שקבל עליו המצות ועונשן **אעפ"י שידוע שלא יקיים אותם** מקבלים אותו אחרי שהודיעו לו מצות קלות וחמורות ענשן ושכרן. שגם אם יחטא ויענש מכל מקום זכות היא לו לזכות באותן המצות שיקיים אותן ומשום דילמא נפיק מהם זרעא מעליא.

2. פסקי עוזיאל בשאלות הזמן (כנ"ל), סי' סה: מכאן מפורש יוצא שאין דורשין ממנו לקיים המצות ואף לא צריך שבית דין ידעו שיקיים אותן, דאל"כ לא יתקבלו גרים בישראל דמי יערוב שגוי זה יהיה נאמן לכל מצות התורה אלא מה שמודיעין לו מקצת מצות הוא כדי שאם ירצה יפרוש וכדי שלא יוכל לומר אח"כ אילו ידעתי לא הייתי מתגייר וזהו לכתחילה אבל בדיעבד אם לא הודיעוהו אינו מעכב (ש"ך שם סק"ג). **מכל האמור למדנו: שאין תנאי קיום המצות מעכב את הגרות אפילו לכתחילה.**

3. שו"ת והשיב משה (הרב משה הכהן, הרב הראשי של ג'רבא ואח"כ דיין בטבריה, תשכ"ח) יו"ד, סי' נ: קבלת המצות אין הכוונה שהוא מוכרח לקבל עליו את כל המצות לקיימם אלא לקבל עליו כל מצות תורה ושאם

יעבור הוא מקבל ע"ע ליענש העונש שמגיע לו ... וא"כ לא איכפת לנו אם בשעה שמקבל המצות הוא חושב וגומר בדעתו לעבור על מצוה פ' ולקבל העונש ולא חשיב זה חסרון בקבלת המצות.

4. שם, סי נא: דענין קבלת עול מצות אין הכוונה שיקבל עליו לקיים את כל המצות אלא שיקבל עליו מצות התורה ושם יעבור על איזה מהם ענוש יענש עונש המגיע לו ואע"פ שאח"כ עבר על כמה ממצות התורה אין זה מזיק לקבלתו עול מצות דאע"פ שחטא ישראל הוא ואפילו אם בעת קבלתו המצות הוא חושב לעבור על איזה מהם מ"מ הוא קיבל על דעתא דהכי שאם יעבור יענש והוי שפיר גר מעליא ... אם לפי האומדנא שהוא מתגייר בלב שלם אלא שאנו יודעים בבירור שיעבור אח"כ על איסורי תורה כחילול שבת וכיוצא אין זה חסרון בקבלת המצות.

5. הרב ישראל בארי (הרב הראשי לנס ציונה במשך כ-30 שנה וחתנו של הרב משה חרל"פ), נחלת צבי, עמ' קסב: דהא דבעינן קבלת מצוות אין הכוונה שיקבל עליו "לקיים" את המצוות ואינו גומר בדעתו לקיים המצוות אין זה קבלה, אלא הכוונה היא כניסה ליהדות שיש לה מצוות כאלו, והוא מסכים להיות יהודי ככל היהודים (השווה להלן, דחיה מס' 7) שמצווים במצוות כאלו אף שאינם מקיימם הרי הם צפויים לעונש מן השמים או בידי אדם, אבל אין הכוונה שמתחייב לקיים המצוות, ולכן גם אפילו הוא בעצמו יודע שלא יקיים וגם לנו ברור שלא יקיים ואין בדעתו מתחילה לקיים אבל זה בודאי יכולים אנו להבין שדעתו שהוא יודע שמצוות אלו מקובלות בישראל וגם אינו חושש ואינו מתכוין לקבל עליו את המצוות האלו ואינו מורד בהם מבחינה עקרונית ז"א

מתוך התכחשות להם אלא שלא יקיים אותם גם זה בכלל קבלת מצוות הוא שהוא מקבל יהדות עם מצוות אלא שאינו מקיים מאיזה סיבה שהיא, ולפ"ז גם בבית רפורמי שאינו מקיים מצוות אבל בכל זאת הילד יודע שיש יהדות שמקיימת מצוות אלו והוא מזדהה על הכלל שיש להם עול מצוות אלו אלא שאלו מקיימים ואלו אין מקיימים גם זה הוא כניסה ליהדות לכנסת ישראל בכללותה, דאם לא כן נפל פיתא בבירא שאנו מגיירים נשים שבוודאות אנו יודעים שאינם מתכוונים לשמור על טהרת המשפחה ואין תמים שיאמין להם בכגון זה ובכ"ז אין אנו חוששים לזה והוא מטעם הנ"ל דעצם הידיעה שיש מצוות לכלל האומה אלא שיש פושעים ועוברים מתוך כל סיבה שהיא והיא מסכימה להיכנס לתוך כנסת ישראל כזו הרי זה קבלת המצוות, אבל אם אינם מקבלים עליהם כלל עול מצוות ר"ל שהם מתנגדים ואינם מאמינים בקיום מצוות אלו או שאומרים מפורש שאינם מוכנים לקבל עליהם יהדות עם מצוות כאלו אף שמצוות אחרות מקבלים מ"מ אינו גר.

6. סמך מדברי השיטה מקובצת, נדרים יז.: שהרי הנזיר לא אסר על עצמו לא את הענבים ולא את היין אלא מחוקי הנזירות הוא שמיד שקבל אדם בעצמו להיות נזיר נאסר בדברים הללו דומה למי שנתגייר שמיד נאסר בכל איסורי תורה מבלתי שיאסרם עליו אלא מחוקי הדין שכל מי שהוא ישראל נאסר באיסורי תורה ומצווה במצותיה וכך הנזיר מצווה על היוצא מן הגפן. וראיה מזה שאין פירוש קבלת מצוות התחייבות לקיימן אלא הסכמה ורצון להיות יהודי, עם כל הכרוך בזה.

7. אגרות משה, יו"ד חלק א', סי' ק"ס: ועוד יש מקום

לומר טעם גדול דמה שבעלה שנתגיירה בשבילו הוא מחלל שבת ומופקר בכמה איסורין עושה שהיא סבורה שאין חיוב כ"כ לשמור המצות וא"כ הוא כגר שנתגייר בין העכו"ם שמפורש בשבת דף ס"ח שהוי גר אף שעדיין עובד ע"ז עיי"ש והטעם משום שקבל עליו להיות ככל היהודים (השווה לעיל, דחיה מס' 5) שנחשבה קבלה ... ולכן אף שהב"ד אמרו לה שצריך לשמור שבת חושבת שהוא רק הדור בעלמא אבל גם מי שאינו שומר השבת וכדומה טועה לומר שהוא יהודי כשר נמצא שלטעותה קבלה כל המצות שיהודי מחוייב שהוא גרות אף שמחמת זה לא תקיים עכ"פ המצות וזהו טעם שיש בה ממש להחשיבה לגיורת.

8. שו"ת דעת כהן, יו"ד, קנג (הגראי"ה קוק): כ"ז שהיתה הקבלה בפה כראוי י"ל שאין לנו ענין עם דברים שבלב, שאינם דברים כלל, ואפי' אם יבא אלי' ויגיד לנו, שהי' בלבבו אחרת מאשר בפיו, אין לנו עסק כלל עם דברים שבלב ... וגם באבותינו קרא כתיב ויפתוהו בפיהם וגו', ואמרו במדרשים שהי' לבם פונה לע"ז ופסל מיכה הי' עמם, ומ"מ כיון שקבלו בפה נגמרה הגירות (עי' דחיות 9 ו-10).

9. תנחומא, כי תסא, סי' יד: רבי יוסי אומר יש בושה גדולה מזו ישראל עוברין בים סוף ופסל מיכה עובר עמהם שנא' ועבר בים צרה והים נקרע לפניהם הוי לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים.

10. מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מסכתא דנזיקין פרשה יג: וכן מצינו באבותינו כשעמדו על הר סיני בקשו לגנוב דעת העליונה, שנאמר כל אשר דבר יי

טחו עיניים מראות

נעשה ונשמע, כביכול, ונגנב לב בית דין בידן, שנאמר מי יתן והיה לבבם זה להם; ואם תאמר שאין הכל גלוי וידוע לפניו, תלמוד לומר ויפתוהו בפיהם - ולבם לא נכון עמו ואף על פי כן והוא רחום יכפר עון.

טענה ה

רק גדולי הדור, ורבנים שפועלים מטעמם, מוסמכים לגייר.

דחיות:

1. מרדכי, יבמות סי' לב (על יבמות מו:): כשם שתקנו ג' הדיוטות שלא תנעול דלת בפני לוויין ה"נ תקנו בגר.

2. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג, הלכה יז: גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות ה"ז גר.

3. שו"ע, יו"ד, רסח: יב: ואם לא בדקו אחריו, או שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן, ומל וטבל בפני שלושה הדיוטות - הרי זה גר.

4. הנצי"ב בשו"ת משיב דבר, (חלק ה', סי' מ"ו) אם קבלו איזה אנשים זה הבא להתגייר עפ"י זה האופן שלא לשמור דת יהדות, אע"פ שעשו שלא כדין ... מכ"מ הוי גר.

5. הרב יוסף משאש (הרב הראשי לתלמסאן ואח"כ לחיפה) באוצר מכתבים סי' תת"ל: אין צריך סמיכה

לגייר גרים ואדרבא ב"ד של הדיוטות עדיפי בזה.

6. הרב מנחם מנדל קירשנבוים בשו"ת מנחם משיב (סי' מ"ב) שאלה: בגרים שאם לא יתגיירו על ידנו ילכו לכאלה שאינם מדקדקים (רפורמים...) ... "ולדעתי טוב על ידי ב"ד של הדיוטות, והב"ד מומחין ישלחו גרים כאלו לב"ד של הדיוטות ולהודיעם איך יעשו כדין כדי שעכ"פ בדיעבד יהיו גרים".

טענה ו

אסור לבית דין לגייר מי שלא ישמור מצוות משום "לפני עיוור לא תתן מכשול".

דחיות:

1. דברות משה, שבת, עמ' קכא: ראייה לכאורה דנחשב זכות לגיירו ... אף שע"י הגרות יעבור כל איסורי התורה גם ע"ז ושבת ומאכלות אסורות וביאות אסורות ... דעכ"פ מאחר שהוא גר נעשה בקדושת ישראל ויהיה לו שכר בעוה"ב על מעשיו הטובים שיעשה אף שלא בכוונה למצווה ... שמסתבר יותר שהוא זכות.

2. אגרות משה, אה"ע ח"ד, סי' כו: וגם אף אם לא יתגדלו להיות שומרי תורה מסתבר שהוא זכות דרשעי ישראל שיש להם קדושת ישראל ומצוותן שעושין הוא מצווה והעבירות הוא להם כשגגה הוא ג"כ זכות מלהיות נכרים.

3. שו"ת משפטי עוזיאל, כרך ב', יו"ד, סי' נח: שגם אם יחטא ויענש מכל מקום זכות היא לו לזכות באותן

טחו עיניים מראות

המצות שיקיים אותן ומשום דילמא נפיק מהם זרעא מעליא.

4. שו"ת איש מצליח יו"ד סימן מ"ב : אע"פ שרובם נשארים יהודים למחצה... הוא בחר בכך להיות חצי יהודי אין אחריותנו עליו... בכל אופן יותר טוב מנכרי גמור שעכ"פ יש לו חלק לעוה"ב.

טענה ז

גוי הבא להתגייר צריך לעבור קורס מעמיק ומקיף בלימודי תורה ויהדות.

דחיות:

1. סנהדרין נט.: ואמר ר' יוחנן: נכרי שעוסק בתורה - חייב מיתה. שנאמר: 'תורה צוה לנו משה מורשה' - לנו מורשה ולא להם.

2. משנה תורה, מלכים י:ט: גוי שעסק בתורה חייב מיתה.

3. שבת לא.: "תנו רבנן: מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: כמה תורות יש לכם? אמר לו: שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו: שבכתב - אני מאמינך, ושבעל פה - איני מאמינך. גירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו והוציאו בנזיפה. בא לפני הלל - גייריה (גייר אותו), יומא קמא (ביום הראשון) אמר ליה: א"ב ג"ד, למחר אפיך ליה (הפך אותו). אמר ליה: והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר לו: לאו עלי

טחו עיניים מראות

דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי (ולא עלי אתה סומך? שבעל פה גם כן סמוך עלי!)” (כלומר, הילל גייר את הנכרי ורק אח”כ התחיל ללמד אותו).

4. שו”ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא סי מא: על שאלתך בערל שבא להתגייר ... ואך הוא מבקש עכ”פ ללמדו מקרא וסדר תפילה יום יום שזהו אינו נגד דת המלך, ואח”כ ילך למקום שמותר להתגייר (היה אסור להתגייר לפי החוק הממלכתי במדינה שלו), ושאלת אם מותר לעשות כן, ואם אינו בכלל מלמד עם נכרי תורה, כיון שלומד ע”מ להתגייר ... אלא ודאי דאסור ללמדו מקודם (שיתגייר) ... ואין בכחי להתיר.

5. הרב עובדיה יוסף זצל: אם מתברר שלמתגייר יש ידע סביר ... יש לגיירו.

טענה ח

בעבר, כאשר רוב היהודים שמרו מצוות, היה ניתן להניח שהגר ישמור מצוות, מה שאין כן היום כאשר רוב היהודים לא שומרים מצוות. ולכן, היום צריך להקפיד לגייר רק אלה שברור מראש שמתכוונים בכנות לשמור מצוות.

דחיות:

1. על הגמרא יבמות מז: ”קשים גרים לישראל כספחת” כתב רש”י: שאוחזין מעשיהם הראשונים ולומדים ישראל מהם.

טחו עיניים מראות

2. משנה תורה, איסורי ביאה, יג:יט: ומפני זה אמרו חכמים: קשים גרים לישראל כנגע צרעת, שרובם חוזרין בשביל דבר ומטעין את ישראל.

טענה ט

אם עברו וגיירו כאלה שידעו שלא ישמרו מצוות, או שהתברר שאינם שומרים מצוות מלכתחילה, מתבטלת הגרות ולא היתה גרות כלל.

דחיות

1. שו"ת הרשב"ץ [מחשובי הראשונים] ח"ג סימן מ"ז: והדברים מוכרעין מן עצמן דודאי מי שלא נתגייר אלא שעה אחת וחזר לסורו לאלתר ועבד עבודה זרה וחלל שבתות בפרהסיא כמנהגו קודם שנתגייר ומין הוא ומן המורידין הוא דלא קרינן ביה אחיך אפ"ה חשבינן ליה ישראל משומד וקדושיו קדושין.

2. הרב עובדיה יוסף זצל : ידוע שאדם שנעשה יהודי אינו יכול לחזור בו, אצלנו יש קליטה אין חזרה, הנכנס נכנס ואינו יוצא [פרוטוקול ועדת חוקה בעניין הקראים ט' כסלו תשל"ז]

3. כלל יסודי נקבע בהלכה כי "הכל כפי ראות עיני הבית דין" ויש לבי"ד שיקול דעת לקרב או לרחק הגיור לפי העניין ולפי צורך השעה והדור, כפי הישר עיניו ורשאי ליישם אף לכתחילה ובשעת הדחק הלכה שדינה ב"דיעבד" בזמנים אחרים.

4. פעולת הגיור הוא מעשה סופי ומוחלט.

טענה י

להקל בגרות זו המצאה חדשה.

דחיות

1. תוספות יבמות דף מ"ז ע"א : כמו שחשו לנעילת דלת בפני לוויין חשו נמי לנעילת דלת בפני גרים.
2. שו"ת בנימין זאב סימן ע"ב : על מנת שלא תנעל הדלת בפני הגרים אזלינן לגבי גר לקולא.
3. שו"ת אגרות משה יו"ד סימן כ"ו מצות "ואהבתם את הגר" מחייבת אותנו לקרבם ולהקל עליהם בכל ענינים אלו.

*

אלו עיקרי הטענות הנפוצות בקרב הציבור הרחב וגם הת"ח שאינם בקיאים בהלכות אלו ובמקורותיהן, ובמסורת הפסיקה. ברור שכל טענה ודחייתה מנומקות אצלנו בעומק וברוחב בכל הספרים שכתבנו בס"ד והעוסקים בענייני גיור:

זרע ישראל, מקור ישראל, מזרע ישראל, ליבי לחוקקי ישראל, חיילים יגבר ועוד קבצים שונים. חוברת זו נועדה רק להראות שהאמת ההילכתית אינה נחלתם של בעלי הגישה המחמירה. ה' יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן.

הגיוור בזמנינו

כללים יסודיים בגיוור

א. הכל "לפי ראות עיני בית דין", ויש לפעמים "הכרח" בשיקול דעת צדדי שמאלץ להקל בגיוור, וכך עשו למעשה בכל הדורות, שקול זה נתון להחלטת בית הדין המגייר בלבד, אם לדחות ואם לקרב, ומה שעשה ביה"ד עשוי.

ב. אחרי שבוצע הגיוור, אי אפשר לבי"ד לחזור בו או לבטל הגיוור למפרע בשום אופן. גיוור הוא דבר סופי בהחלט.

ג. בית דין המגיע אליו גיוור מבית דין אחר [של שלשה וכשר] אינו יכול לבטלו, ביטולו אינו ביטול, והמבטלו טועה בהוראה שהשלכותיה ההלכתיות חמורות ונוגעות בענייני אישות וממזרות.

עקרונות לגישה מקרבת בגיוור

1. ברור ומוסכם שהגיוור צריך להיות גיוור הלכתי/אורתודוקסי: מילה (באיש), טבילה וקבלת מצוות, וכי אין היתכנות להליך גיוור בלי קבלת מצוות.

2. ברור כי לעת כזאת (כדי למנוע התבוללות) חובה עלינו לחפש דרכים לקרב את מי שמעוניין להתגייר באמת, לגיירו, ושמצוות "ואהבתם את הגר" מחייבת אותנו לקרבו ולהזהר מאיסור אונאתו.

3. העקרונות לקבלת הגר וקירובו:

- כשהמונה באל-אחד, ועזיבת דתו הקודמת, ברורה ומוחלטת.
- כשהם זרע ישראל/צאצאי אנוסים.
- בפרט ובייחוד כשהם כבר נשואים בנשואין אזרחיים/או כבר התגיירו בגיוור כלשהו/חיים במשותף ביחד כידועיםבציבור ובפרהסיה.
- כשיש חשש שאם לא יגיירו אז הצד היהודי, יאבד מעם ישראל.
- כשהם מגלים רצון גדול להסתפח לעם היהודי, ועושים ויעשו את הפעולות המוכיחות זאת, מלבד הליך הגיוור ההלכתי הכולל מילה וטבילה והצהרה על קבלת המצוות.

הגיוור בזמנינו

- כשהוא נושא שם ישראל בגאון/גדל בין יהודים/מחזיק עצמו ליהודי/בא ממדינות שהדת הולכת אחרי האב (אם האב יהודי)/ נרדף על "יהדותו".
- אנו מגדירים את הזמן ההיסטורי הזה כיום כ"שעת דחק" לעם ישראל - והחמרה בגיוור היא הקלה בהתבוללות, ויש לקבל לכתחילה לגיוור אנשים שבזמנים אחרים יתכן והיינו נוהגים בהם בצורה מחמירה יותר.

4. השיחה בבית הדין בטרם קבלת המצוות תכלול את הנושאים הבאים:

- א. מחויבות למסורת ישראל.
 - ב. קיום של מצוות מעשיות*.
 - ג. אפשרות למגורים בארץ ישראל/עליה לארץ, והתערות בחברה.
 - ד. גיוס לצה"ל לבני הגיל המתאים (מסכן עצמו למען העם היהודי, הוא שיקול חשוב מאוד).
- ה. חינוך ילדים במסגרות חינוך שיש בהם לימודי יהדות.

5. קבלת המצוות תהיה באמירה בפיו כי מקבל את המצוות שהודיעוהו, וכפי שהיה נהוג בבתי הדין בישראל ובח"ל מאז ומעולם. **לסיכום:** יש לאמץ את פסיקת הראש"ל והרה"ר לישראל הגאון הרב עובדיה יוסף זצל שאם מתברר שהמועמד לגיוור "יש לו ידע סביר, וגם יש סיכוי שישמור מצוות, מגיירים אותו" [בטאון רבנות ת"א יפו תשכ"ט].

* שלא לעבוד בשבת וחגי ישראל.

להיזהר בקדוש והדלקת נרות.

לשמור כשרות בסיסית.

לחגוג חגי ישראל.

לצום ביום הכפורים.

לחגוג את ליל הסדר.

שלא לאכול חמץ בפסח.

לפרוש מדת קודמת לגמרי (שלא להיכנס לכנסיה בשו"א).

איסור גילוי עריות.

איסור שפיכות דמים.

מצות צדקה.

מצות כבוד אב ואם.

מצות אהבת הרע.

ויאמר שמקבל עליו מצוות היהודים. [שו"ת מלמד להועיל ח"א (סי' ג').]

למען הסר ספק אנו נציג להלן את ארבע הנקודות המהותיות לעניין הגיור המוסכמות לשיטת רוב ככל הפוסקים.

1. המתגייר צריך לקבל עליו עול מצוות.
 2. צריך להיות ברור שרצונו אמיתי להיות "יהודי" על ידי האמונה ביחוד השם ואיסור ע"ז והתרחקות וכפירה בדת הקודמת לגמרי, וקבלת מקצת מצוות התורה מה"קלות" ומה"חמורות" שיודיעוהו הב"ד.
 3. אין בהכרח שנבין בזמן הגיור שמתכוין לקיים הכל, ואין צריך שיתחייב בפירוש לכך.
 4. אם ניכר שאינו מתכוון לקיים מצוות כלל ועיקר [כגון שהוא גר בסביבה שברור שהוא יאלץ להמשיך לחלל שבת ולאכול טריפות וחמץ בפסח ויחיה כמנהגו מאז קודם גיורו] אין לגייר אותו.
- נקודות אלו הינן כלליות בלבד וכל מקרה צריך להידון לגופו.